

Istoria sovietskogo gosudarstva i prava, Moskva 1968, zv. I-II, (607-622 str.),
hl. redakcia: A.P. Kosicyn, zodp. red., F.I. Kalinyčev, E.A. Skripilev

Sektor dejín štátu a práva Ústavu štátu a práva Akadémie vied ZSSR pripravil na vydanie kolektívne dielo - Dejiny sovietskeho štátu a práva, za účasti širokého okruhu vedeckých pracovníkov z rôznych oblastí právnej vedy.

Práca je rozdelená do troch zväzkov. Štruktúra práce je určovaná základnými etapami historického rozvoja sovietskeho štátu a práva. V súlade s tým prvé dva diely sú venované ustanoveniu a upevneniu štátu diktatúry proletariátu v Sovietskom zväze a jeho právneho poriadku a zahrnujú obdobie prechodu od kapitalizmu k socializmu. V treťom diele (pripravenom do tlače) rozoberajú autori dejín štátu a práva v období víťazstva socializmu - až po rok 1967.

Prvý diel je venovaný problematike vzniku sovietskeho štátu a práva (roky 1917-1920). Pozostáva z dvoch častí rozdelených na 8 hláv. Prvá časť tohto dielu je venovaná Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii a vzniku sovietskeho štátu a práva (do druhej polovice roku 1918). Predmetom skúmania druhej časti je história sovietskeho štátu a práva v období cudzej vojenskej intervencie a občianskej vojny (od druhej polovice roku 1918 po rok 1920).

Druhá časť prvého dielu (kap. VI-VII.) je venovaná histórii sovietskeho štátu a práva v období cudzej vojenskej intervencie a občianskej vojny. V jednotlivých hlavách riešia autori problematiku výstavby sovietskeho štátneho aparátu vo všetkých oblastiach štátnej moci a správy a na všetkých jej stupňoch; národnoštátnu výstavbu v rokoch občianskej vojny a rozvoj systému sovietskeho socialistickeho práva.

V druhom diele rozdelenom na 13 kapitol zaoberajú sa autori históriou sovietskeho štátu a práva v období budovania socializmu (roky 1921-1935).

História tohto obdobia dokázala, že základným prostriedkom socialistickej prestavby spoločnosti je socialistický štát. Dôležitú úlohu v procese výstavby socializmu zohralo aj sovietske socialistické právo. Všetku svoju činnosť, svoje vnútorné i vonkajšie funkcie sovietsky štát realizoval prostredníctvom práva. Zákonodarná činnosť štátu vychádzala z rozpracovania politiky komunistickej strany. Sovietske právo upevnilo poriadky a vzťahy výhodné pre pracujúci ľud. Ono sformovalo tieto vzťahy v právne normy a princípy dávajúc im tak všeobecne záväzný charakter. Ohromná normotvorná činnosť sovietskeho štátu bola zameraná na ochranu socialistickeho vlastníctva, rozšírenie politických

slobod, socialistickej demokracie, práv občanov i spoločenských organizácií. Sovietske právo spolupôsobilo pri výchove pracujúcich, formovalo a upevňovalo ich socialisticke uvedomenie k novému vzťahu práce, spoločenskému vlastníctvu atď.

Po úvodnej prvej hlave, v ktorej sa zaoberajú problémami prechodu sovietskeho štátu k mierovej socialistickej výstavbe, v ďalších troch (II-IV) hlavách venujú sa autori recenzovanej práce obširne riešeniu problematiky v súvislosti s národno-štátnou výstavbou sovietskeho štátu.

V ďalšej časti zaoberajú sa autori rozvojom orgánov štátnej moci a správy na všetkých jej stupňoch. Šiesta hlava práce je venovaná riadiacim orgánom na úseku národného hospodárstva (v oblasti priemyslu, stavebníctva, dopravy, poľnohospodárstva a vnútorného obchodu). V osobitnej kapitole (siedma hlava) je rozobraná problematika orgánov správy v sociálno-kultúrnej oblasti (orgány školstva a osvety, zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia). Orgánom zahraničných vzťahov (orgány diplomacie, orgány ekonomických a kultúrnych vzťahov s cudzími krajinami) je venovaná ôsma hlava recenzovanej práce.

Problematika rozvoja orgánov justície (súdy, prokuratúra, advokácia) a orgánov štátnej bezpečnosti a ochrany verejného poriadku je rozoberaná v deviatej a desiatej hlave. Osobitnú stať venujú autori problematike výstavby a orgánom ozbrojených síl a orgánom štátnej kontroly.

V záverečnej, trinástej hlave, zaoberajú sa autori rozvojom sovietskeho práva. V osobitných statiach venujú sa rozboru kodifikácie zákonodarstva, občianskemu právu, finančnému, pracovnému, pozemkovému, kolchoznému, rodinnému a trestnému právu, ako aj trestnému a občianskemu procesu. Autori sledujú v historickom kontexte vývoj jednotlivých odvetví socialistickeho sovietskeho práva až do vydania Ústavy ZSSR v r. 1936 a vytvorenia uceleného systému sovietskeho socialistickeho práva.

Recenzovaná práca, ktorá je podľa autorov určená vedeckým pracovníkom, pedagogickým pracovníkom a poslucháčom právnických fakúlt, ale aj širšiemu kruhu záujemcov o problematiku historického vývoja sovietskeho štátu a práva znamená významný úspech a prínos širokého autorského kolektívu do sovietskej právnickej literatúry.

Ladislav Hubendk